

Leerlingmateriaal – Wat doet kunst met mensen?

Inleiding

In de zestiende eeuw maakten ambachtslieden als Jan van Steffeswert houten beelden voor kerken en altaren. Hun werk had een duidelijke functie: het hielp mensen hun geloof te beleven en liet zien welke heiligen belangrijk waren. De beeldsnijders werkten in opdracht van priesters of gilden, volgens vaste voorbeelden. Ze zagen zichzelf niet als kunstenaars, maar als vakmensen die het geloof dienden. Er zijn dus ook weinig individuele kunstwerken terug te vinden, vaak staat er ook alleen op 'uit het atelier van' en kunnen we kunstwerken plaatsen vanwege een bepaalde gebruikte stijl per atelier.

Tegenwoordig maken kunstenaars kunst om allerlei redenen: om te protesteren, iets moois te maken, een mening te uiten of emoties op te roepen. Kunst is niet langer alleen religieus of in opdracht gemaakt. Ook zijn de kunstenaars nu wel 'individueel'. We vinden bewijs wie het gemaakt heeft, door een bijvoorbeeld een handtekening of een monogram.

In deze les onderzoek je wat de functie van kunst was in de tijd van de Meester van Elsloo en wat die functie nu is. Je vergelijkt kunstenaarschap toen en nu aan de hand van concrete voorbeelden.

Opdracht: Kunst toen en nu

Stap 1 – Terug naar het atelier

Lees kort terug wat je in les 1 hebt geleerd over de beeldsnijders, schilders, meubelmakers en opdrachtgevers in de zestiende eeuw. Je kan ook opnieuw de rollenkaartjes erbij pakken.

Bespreek in tweetallen:

- Voor wie maakten deze mensen hun werk?

- Waarom werden hun beelden belangrijk gevonden?

- Hoe zagen zij hun eigen rol: als kunstenaar, ambachtsman of gelovige? *Dit kunnen er ook meer zijn!*

Stap 2 – Onderzoek de functies van kunst

Kunst kan veel betekenissen hebben. Bestudeer de tabel hieronder en vul deze samen met een klasgenoot aan.

Aspect	Toen (rond 1500)	Nu (21e eeuw)
Functie van kunst		
Wie betaalt of bepaalt?		
Materialen en technieken		
Waar te zien / tentoonstellen		
Wie bekijkt het?		
Wat wil de maker bereiken?		

Gebruik je eigen kennis, voorbeelden uit de vorige les en hedendaagse voorbeelden (bijv. een straatkunstenaar, museumkunst, religieuze kunst of sociale kunst).

Stap 3 – Kies een vergelijking

Kies ten minste één van de onderstaande opdrachten:

- Vergelijk een middeleeuws beeld (bijv. Maria met Kind of Sint-Catharina) met een modern kunstwerk dat volgens jou dezelfde boodschap of emotie oproept.
- Vergelijk een middeleeuwse opdrachtgever (priester, gilde, kerk) met een moderne opdrachtgever (museum, bedrijf, overheid). Wat is er veranderd?
- Vergelijk het gebruik van materiaal (hout, goud, steen) met hedendaagse kunstmaterialen (plastic, afval, digitale media). Wat zegt dat over de tijd?

Werk je vergelijking uit op één A4 (tekst en eventueel afbeelding of schema).

Stap 4 – Nabespreking in de klas

Gebruik deze vragen als uitgangspunt voor de klassikale discussie:

- Hoe is de betekenis van kunst veranderd sinds de tijd van Jan van Steffeswert?
- Maakt het uit of kunst in opdracht is gemaakt of uit vrije wil?
- Denk jij dat kunst vandaag nog steeds invloed heeft op mensen – zoals beelden dat vroeger hadden?